

Betzy Kjelsbergs tale ved Dansk Kvindesamfunds offentlige møde

Taler

Betzy Kjelsberg
Fabriksinspektør

Dato

5. december 1927

Omstændigheder

Talen er i originalkilden fra Kvinden og Samfundet gengivet i hovedtræk efter manuskript. Dette medfølger også inkonsekvens i retskrivningen, hvor norsk (bokmål) og dansk standard sammenblandes. Fx. skrives der både "kvinnerne" og "kvinderne", "mænd", hvor der burde stå "menn", og "håndværkere" og "selvstændig", hvor æ skal være e m.v..

Kvinner i Norge har siden 1912 de samme rettigheter og forpligtelser som mænd med et par undtagelser: Kirkens, Hærens og Diplomatiets stillinger. Norske Kvinners Nationalraad har indsendt forslag til Stortinget om kvinners adgang til Præsteembeder. Dette forslag blev av Stortingets Kirkekomité oversendt Kirkedepartementet, som igen har oversendt saken til uttalelse av menighetsrådene. Disse, som væsentlig består av mænd, har med overvældende Flertal uttalt sig mot vort forslag. Dog betyder dette ikke, at saken ikke kan fremmes av en demokratisk regering. Løsningen kommer sikkert, om ikke mange aar. De militære stillinger har kvinnerne ikke begæret, derimot vil man nok rejse krav om kvinners adgang til diplomatiske og konsulære stillinger.

En kvinnelig Diplomat, Ruslands Gesandt i Norge, har her vist kvinderne vej. Personlig tror jeg, det vilde være til gavn for landenes fredelige samkvem, om der fandtes dygtige kvinnelige Diplomater. Ogsaa som konsulere vilde kvinner kunne gøre Gavn. — Der er ved Universitet og højskole kvinnelige professorer, docenter og lærere. — For kvinners særlige utdannelse som Husholdningslærerinder og skolekøkkenlærerinder er oprettet en højskole til 100 elever i nærheden av Oslo. Den drives helt for statens regning.

I Norge utgør kvinnerne ikke fullt $\frac{1}{3}$ av alle erhvervende personer. I jordbruk var der baade i 1910 og 1920 17 % kvinner. I industrien er der i samme tidsrum en nedgang paa 5 %, fra 25 % til 20 % Rimeligvis fordi kvinnerne ikke i opgangstider behøvede at søge erhverv utenfor hjemmet. Vel $\frac{3}{10}$ av selverhvervende kvinner har husarbejde for fremmede.

Der var i 1920 flere kvinder beskæftiget ved forretninger og immaterielle virksomheder end i 1910. Over halvdelen af kvinder gaar ud af erhverveslivet efter giftermaal. $\frac{2}{3}$ av de voksne arbejderkvinner udfører sin gerning i sit eget hjem.

Innen rækkerne av de egentlig erhvervende er kvinder meget sterkere repræsenteret i funksjonærklassen end mænd, fordi de i stor utstrekning indtar stillinger paa kontor og i butik.

$\frac{2}{3}$ av de erhvervende kvinder er arbejdere mot mand knapt halvdelen av mennene. Der er $\frac{1}{3}$ mænd mot \square kvinder i selvstændig stilling, et varsko til kvinderne om at uddanne sig med det maal for øje at søge at bli selvstændige.

Meget faa kvinder i Norge har benyttet sig av deres adgang til at avlægge svendeproe og bli haandværksmestre. Vi har nogle faa bokbindere, snedkere, urmakere og bakere. Her er mange muligheter for kvinder nu i maskinernes tid, hvor der ikke længer kræves mandlig styrke, men mere utholdenhet, renslighet og ordenssans.

Blandt de selvstændig virkende sakførere, læger og tandlæger utgør størsteparten mænd. Innenfor de vigtigste kategorier av funksjonærer er av direktører, disponenter 0,2 % kvinder, — ingeniører, teknikere og kemikere 0,0 % (ganske faa).

Fagfunksjonærer: her medtat lærerinder — telefonister, telegrafister, postfunksjonærer, fast ansatte jordmødre 31,3 % — Kontor- og Butiksfag 68,5 %.

Av Norges 188,000 arbejdersker er bare 35,000 knyttet til Industrien.

Ropet i vore dage fra kvinnelig lejr er: »Giv os arbejde! Giv os utdannelse! Giv os vilkaar, saa vi kan leve av vort arbejde!«

Med hensyn til betaling har vi langt fra like vilkaar. I embeter er like løn, men i andre stillinger f. Ex. Fabriktilsynet har kvinlige funksjonærer mindre løn end mandlige. Lærer og lærerinder lønnes efter samme timeløn og sats. Ligeledes er der innenfor Post- og Telegrafetaten lige løn, men svært for kvinder at rykke op

i de ledende stillinger. Kvinnerne saboteres ganske stille. Den, som følger skarpt med paa de forskellige omraader av erhvervslivet, vil mærke en bevidst bevægelse fra mennenes side for at drive kvinderne ud.

Der er paa det sidste fremkommet krav om utelukkelse av gifte kvinder fra erhvervsarbejdet; selv i de høje Departementer er den dygtigste ikke blit ansat, naar hun var gift. Her maa vi være paa vakt, kræve fri konkurrence om stillingerne [sic], enten vi er gift eller ei. De dage er forbi, hvor det var de stærke muskler, det særlig kom an paa, nu spørres efter de klare hjerner i de sunde legemer.

Et upartisk Blik over kvinnernes arbejdsforhold gennem tiderne viser, at mindst tre fjerdedele av kvinnernes traditionelle arbejde er svundet ind for altid, derfor maa vi, som leter kvindebevægelsen, kræve nyt virkefelt for og uddannelse til saadanne for vort køn.

Ogsaa deltagelse i landets styrelse maa vi kræve. Først i Aar blev der valgt en kvinde ind i stortinget, som har 150 repræsentanter; før var der kun Mænd. Det er arbejderpartiet, som har sat en kvinde saa højt paa sin liste, at hun kom ind. Det er ogsaa arbejderpartierne, som i England, Danmark og Finland har medtat kvinder i regeringen.

Det vil være av stor betydning for kvinderne paa arbejdsmarkedet, at de får sin talsmand ved regeringsbordet.

Det er, fordi fremtidsmulighederne er saa mange, og fordi en tilbagegang til de gamle forhold er umulig, og fordi vi ikke hverken vil eller kan resignere, vi kræver arbejde og uddannelse til dette paa samme vilkaar som mænd. — Tværs igennem »den store boigen« maa vi, det nytter ikke længer at gaa uten om.

Vi vil et godt samarbejde med mennene paa like vilkaar som deres arbejdskammerater og med arbejdere paa alle omraader.

Vi vil ikke splitte men samle mænd og kvinder til bedste for vort lands trivsel paa alle omraader.

Kilde

Kvinden og Samfundet Nr. 22 S. 254-255

Kildetype

Dokumentation i avis, magasin e.l.

Tags

Agitationstale, Kvindebevægelsen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/betzy-kjelsbergs-tale-ved-dansk-kvindesamfunds-offentlige-moede-1927>